

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ: 1/3/2017

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

Μόνο με Ηλεκτρονική Ταχυδρόμηση
Αθήνα, 22 Δεκεμβρίου 2016
Α.Π. 41635

**ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΩΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας: 10183, Αθήνα
Πληροφορίες: Δρ.Αντώνιος Καρβούνης
Τηλέφωνο: 213 136 4710
Φαξ: 210 37 44 713
E-mail: a.karvounis@ypes.gr

Προς:

- 1) Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
Δ/σεις Διοίκησης**
- 2) Δήμους και Περιφέρειες της
Χώρας**

ΘΕΜΑ: Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Ευρώπη για τους Πολίτες, 2014-2020»: Επιδότηση Αδελφοποιήσεων Πόλεων, Δικτύων Πόλεων, Έργων για την Ευρωπαϊκή Μνήμη και των Οργανώσεων της Κοινωνίας Πολιτών (Προθεσμία: 1^η Μαρτίου 2017)

ΣΧΕΤ: Τα υπ' αριθ. 17980/25-5-2016, 3313/8-2-2016, 42767/7-12-2015, 10956/2-4-2015, 40724/21-10-2014, 23090/5-6-2014, 19271/13-5-2014, 8554/4-3-2014, 46908/21-11-2013, 45493/ 21-11-2013, 35805/9-9-2013 έγγραφά μας

1. Εισαγωγή-Γενικά

Η συνθήκη της Λισαβόνας, στο τέλος του 2009, οδήγησε σε μια σειρά αλλαγών με σκοπό να φέρει την Ένωση πιο κοντά στους πολίτες της και να ενθαρρύνει τον διασυνοριακό διάλογο σχετικά με ζητήματα πολιτικής της Ένωσης. Το νέο άρθρο 11 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση εισάγει μια εντελώς νέα διάσταση στη συμμετοχική δημοκρατία. Η Ευρώπη έχει μια απαιτητική ατζέντα για την επόμενη επταετία, με σοβαρά ζητήματα που διακυβεύονται. Με αποφάσεις και πολιτικές να απαιτούνται για ένα φάσμα θεμάτων τα οποία κυμαίνονται από την οικονομική ανάπτυξη και την ασφάλεια έως το ρόλο της Ευρώπης στον κόσμο, είναι τώρα πιο σημαντικό από ποτέ για τους πολίτες να συμμετάσχουν σε συζητήσεις και να συμβάλουν στη διαμόρφωση πολιτικών. Θεωρώντας την ευρωπαϊκή ιθαγένεια σημαντικό στοιχείο για την ενίσχυση και τη διασφάλιση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξακολουθεί να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των ευρωπαίων πολιτών σε δόμηση μιας ακόμα πιο προσιτής

Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες», που θεσπίστηκε για την περίοδο 2014-2020 με τον Κανονισμό υπ' αριθ.390/2014 του Συμβουλίου της 14^{ης} Απριλίου 2014, είναι ένα σημαντικό μέσο που αποσκοπεί να ενθαρρύνει τα 500 εκατομμύρια κατοίκους της Ένωσης να διαδραματίσουν μεγαλύτερο ρόλο στην ανάπτυξη της Ένωσης. Με τη χρηματοδότηση προγραμμάτων και δραστηριοτήτων στις οποίες μπορούν να συμμετάσχουν οι πολίτες, το πρόγραμμα προωθεί την κοινή ιστορία και τις αξίες της Ευρώπης και ενθαρρύνει μια αίσθηση κυριότητας για τον τρόπο με τον οποίον αναπτύσσεται η Ένωση.

2. Στόχοι και Προτεραιότητες του Προγράμματος

Όλα τα έργα θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τους στόχους του προγράμματος. Θα δοθεί προτεραιότητα σε έργα που έχουν ως παράλληλο στόχο τις ετήσιες προτεραιότητες του προγράμματος.

2.1 Γενικοί και ειδικόί στόχοι

Στο πλαίσιο του γενικού στόχου της στενότερης επαφής της Ένωσης με τους Πολίτες, οι γενικοί στόχοι είναι οι εξής:

- να βοηθήσει τους πολίτες να κατανοήσουν την Ένωση, την ιστορία και την πολυμορφία της,
- να προωθήσει την ευρωπαϊκή ιθαγένεια και να βελτιώσει τις συνθήκες για τη συμμετοχή των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά, σε επίπεδο Ένωσης.

Ειδικόί στόχοι θα επιδιωχθούν σε διακρατικό επίπεδο ή με ευρωπαϊκή διάσταση:

- ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη μνήμη, την κοινή ιστορία και τις αξίες καθώς και το σκοπό της Ένωσης, δηλαδή την προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της και της ευημερίας των λαών της μέσα από την τόνωση του διαλόγου, του προβληματισμού και της ανάπτυξης δικτύων,
- ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά σε ενωσιακό επίπεδο, με υποβοήθηση των πολιτών να κατανοήσουν τη διαδικασία χάραξης πολιτικής της Ένωσης και με την προώθηση ευκαιριών για κοινωνική και διαπολιτισμική δράση και εθελοντισμό σε επίπεδο Ένωσης.

2.2 Πολυετείς προτεραιότητες

Σε ευθυγράμμιση με τους γενικούς στόχους του προγράμματος, οι ετήσιες προτεραιότητες ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά από διαβούλευση με την επιτροπή του προγράμματος. Οι αιτούντες ενθαρρύνονται να αναπτύξουν έργα που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους του προγράμματος και με τις ετήσιες προτεραιότητες. Από το 2016 οι προτεραιότητες γίνονται πολυετείς μέχρι τη λήξη του προγράμματος (2016-2020) προκειμένου οι αιτούντες να διαθέτουν περισσότερο χρόνο για να σχεδιάσουν, να προσαρμόσουν και να τροποποιήσουν τις προτεραιότητές

τους. Για την περίοδο 2016-2020, οι προτεραιότητες έχουν σχεδιαστεί για να υποκινήσουν συζητήσεις γύρω από ημερομηνίες ευρωπαϊκής σημασίας και θέματα που έχουν αντίκτυπο μέχρι τις ημέρες μας (κυρίως για το σκέλος της Ευρωπαϊκής Μνήμης) ή συνδέονται με την κοινωνική, οικονομική και πολιτική πραγματικότητα της ΕΕ (κυρίως για το σκέλος της Δημοκρατικής Συμμετοχής).

2.2.1 Προτεραιότητες για την Ευρωπαϊκή Μνήμη (Σκέλος 1)

(α) Ιστορικά σημεία αναφοράς στην πρόσφατη ευρωπαϊκή ιστορία

Ένας από τους στόχους του προγράμματος είναι η δημιουργία ευκαιριών για συζήτηση γύρω από την ευρωπαϊκή ιστορία πέραν των εθνικών προσεγγίσεων. Μέσα από το Σκέλος 1 της Ευρωπαϊκής Μνήμης, το πρόγραμμα σκοπεύει να δημιουργήσει μια κοινή κουλτούρα μνήμης και αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ πολιτών από διαφορετικά κράτη-μέλη της ΕΕ, υποστηρίζοντας έργα που αντανακλούν μεγάλα ιστορικά γεγονότα της ευρωπαϊκής ιστορίας του 20^{ου} αιώνα και τη σημασία του για τη σημερινή Ευρώπη.

Έτος εφαρμογής	Επιλέξιμη προτεραιότητα
2017	1917: Οι κοινωνικές και πολιτικές επαναστάσεις, η πτώση των αυτοκρατοριών και η απήχυσή τους στο ευρωπαϊκό πολιτικό και ιστορικό τοπίο 1957: Η Συνθήκη της Ρώμης και η δημιουργία της ΕΟΚ
2018	1918: Το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου – η ανάδυση των εθνών κρατών και η αποτυχία της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού συνεργατικού και ειρηνικού πλαισίου 1938/1939: Έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου 1948: Έναρξη του Ψυχρού Πολέμου 1948: Συνέδριο της Χάγης 1968: Κινήματα διαμαρτυρίας και πολιτικών δικαιωμάτων, εισβολή στην Τσεχοσλοβακία, μαθητικές διαμαρτυρίες και αντισημιτική εκστρατεία στην Πολωνία
2019	1979: Οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο -40 χρόνια από την πρώτη άμεση εκλογή ευρωβουλευτών το 1979 1989: Δημοκρατικές επαναστάσεις στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και πτώση του τείχους του Βερολίνου 2004: 15 χρόνια από τη διεύρυνση της ΕΕ στις χώρες της Κεντρικής και

	Ανατολικής Ευρώπης
2020	1950: Διακήρυξη του Robert Schuman 1990: Γερμανική ενοποίηση 2000: Διακήρυξη του Ευρωπαϊκού Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

(β) Κοινωνία Πολιτών σε ολοκληρωτικά καθεστώτα

Βάσει των εμπειριών από ολοκληρωτικά καθεστώτα, οι αιτούντες καλούνται να αναπτύξουν έναν αναστοχασμό για τη διαστρέβλωση των δημοκρατικών διαδικασιών μέσω της προπαγάνδας και των ΜΜΕ. Θα πρέπει να επικεντρωθούν στις διαφορές μεταξύ ψευδούς και πραγματικής δημοκρατίας και να υπογραμμίσουν τα οφέλη μιας ισχυρής και ανεξάρτητης κοινωνίας πολιτών. Στόχος των προτάσεων θα πρέπει να είναι η ανάδειξη της κοινωνίας πολιτών ως αναπόσπαστου συνδέσμου μεταξύ πολιτών και δημοσίων αρχών που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε δημοκρατικά καθεστώτα. Μέσω αυτών των προτεινόμενων έργων οι αιτούντες θα αναστοχαστούν για τη σημασία των σύγχρονων δημοκρατικών επιτευγμάτων όπως το κράτος δικαίου, οι δημόσιες ελευθερίες, τα πολιτικά δικαιώματα χωρίς ισχυρά θεσμικά αντίβαρα.

(γ) Εξοστρακισμός και απώλεια της ιθαγένειας σε ολοκληρωτικά καθεστώτα: άντληση μαθημάτων για το σήμερα

Μέσω των προτάσεών τους, οι αιτούντες θα πρέπει να εξετάσουν την κατηγορία των ανθρώπων που εξοστρακίζονται, τον τρόπο στιγματισμού κατηγοριών ανθρώπων ως εξιλαστήρια θύματα και αποδόμησης του λόγου που οδηγεί στην περιθωριοποίηση και αποκλεισμό τους· τον πολιτικό λόγο που χρησιμοποιεί τις φοβίες, τις προκαταλήψεις και το μίσος εναντίον συγκεκριμένων κατηγοριών του πληθυσμού· τον τρόπο καταπολέμησης του μίσους που αναπαράγεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στο διαδίκτυο· τα εκπαιδευτικά εργαλεία και τα νομικά μέσα της ΕΕ και των κρατών-μελών για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας (όπως ο αντισημιτισμός).

(δ) Δημοκρατική μετάβαση και συμμετοχή στην ΕΕ

Τα έργα θα αναλύσουν τον τρόπο με τον οποίο η είσοδος στην ΕΕ επηρεάστηκε από τις δημοκρατικές πρακτικές αλλά και οι μέθοδοι δικτατορικών και ολοκληρωτικών καθεστώτων· θα αναστοχαστούν το ρόλο της συμμετοχής στην ΕΕ στη διαδικασία της δημοκρατικής μετάβασης· θα επικεντρωθούν σε ιστορικά γεγονότα, σημεία αναφοράς που χαρακτήρισαν αυτή την αργή διαδικασία των αλλαγών· θα αναδείξουν τους κινητήριους μηχανισμούς αυτής της διαδικασίας και θα υπογραμμίσουν τις δυσκολίες μετά την αφαίρεση του όρου της προενταξιακής διαδικασίας.

2.2.2 Προτεραιότητες για τη Δημοκρατική Συμμετοχή (Σκέλος 2)

(α) Κατανόηση και συζήτηση για τον Ευρωσκεπτικισμό

Οι αιτούντες ενθαρρύνονται να σχεδιάσουν έργα για την κατανόηση του ευρωσκεπτικισμού και προκειμένου να γεννήσουν συζητήσεις για τις συνέπειές του για το μέλλον. Ταυτόχρονα καλούνται να εξηγήσουν τα οφέλη των ενωσιακών πολιτικών, τις δυσκολίες, τις προκλήσεις αλλά και τις συνέπειες στο ενδεχόμενο της διάλυσης της ΕΕ.

(β) Αλληλεγγύη σε καιρούς κρίσης

Μέσα από τις προτάσεις τους, οι αιτούντες θα πρέπει να αναδείξουν τους υφιστάμενους μηχανισμούς αλληλεγγύης στο πλαίσιο της ΕΕ· να εντοπίσουν άλλα πιθανά κανάλια ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, όπως ο εθελοντισμός, οι δωρεές, τα ιδρύματα, οι οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών κτλ.

(γ) Καταπολέμηση του στιγματισμού των μεταναστών και δημιουργία αντι-αφηγήσεων υπέρ του διαπολιτισμικού διαλόγου και της αμοιβαίας κατανόησης

Το πρόγραμμα θα επιχορηγήσει έργα που ενθαρρύνουν το διαπολιτισμικό διάλογο και την αμοιβαία κατανόηση, την ανοχή, το σεβασμό των κοινών αξιών κτλ.

(δ) Συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης

Οι ευρωπαίοι πολίτες θα κληθούν μέσω έργων ή της ανάμειξής τους σε οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών να συμμετάσχουν για το μέλλον της Ευρώπης. Η συζήτηση δεν θα πρέπει να περιοριστεί μόνο σε εκείνους που ασπάζονται την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση αλλά να συμμετέχουν σε αυτή και εκείνοι που απορρίπτουν ή αμφισβητούν την ΕΕ και τα επιτεύγματά της.

3. Δομή του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες»: Σκέλη, τύποι επιδοτήσεων, αιτούντες, κριτήρια επιλογής, προϋπολογισμός

3.1 Σκέλη

Το πρόγραμμα υλοποιείται σε δύο σκέλη και σε μία οριζόντια δράση:

- Σκέλος 1: Ευρωπαϊκή μνήμη: Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη μνήμη, την κοινή ιστορία, καθώς και τις αξίες και το στόχο της Ένωσης. Σε αυτό το πλαίσιο θα επιδοτηθούν έργα που αφορούν τις αιτίες των ολοκληρωτικών καθεστώτων της σύγχρονης ευρωπαϊκής ιστορίας (κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, του φασισμού, του σταλινισμού και άλλων ολοκληρωτικών καθεστώτων). Σε αυτό το σκέλος δεν αποκλείονται και δραστηριότητες που αφορούν ιστορικά σημεία αναφοράς της πρόσφατης ευρωπαϊκής ιστορίας που ενθαρρύνουν την ανοχή, την αμοιβαία κατανόηση, το διαπολιτισμικό

διάλογο και τη συμφιλίωση. Τα έργα αναμένονται να περιλαμβάνουν διάφορους τύπους οργανώσεων (τοπικές αρχές, οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών, ερευνητικά ιδρύματα κ.α.), να αναπτύξουν διάφορα είδη δράσεων (έρευνα, άτυπη εκπαίδευση, δημόσιες συζητήσεις, εκθέσεις κτλ.) ή να εμπλέξουν πολίτες από διαφορετικές ομάδες-στόχους. Τα έργα θα πρέπει να είναι διεθνικά με τη δημιουργία διεθνικών συμπράξεων και δικτύων και να χαρακτηρίζονται από ξεκάθαρη ευρωπαϊκή διάσταση.

- Σκέλος 2: Συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά: Ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών, με την ευρύτερη έννοια του όρου, στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά σε ενωσιακό επίπεδο, με σκοπό τη διαμόρφωση της ενωσιακής πολιτικής θεματολογίας σε τομείς συναφείς με τους στόχους του προγράμματος. Αυτό το σκέλος καλύπτει επίσης έργα και πρωτοβουλίες που δημιουργούν ευκαιρίες για αμοιβαία κατανόηση, διαπολιτισμική μάθηση, αλληλεγγύη και εθελοντισμό σε ενωσιακό επίπεδο.

Τα μέτρα σε αυτό το σκέλος είναι τα εξής:

- Αδελφοποίηση πόλεων
- Δίκτυα πόλεων
- Έργα της κοινωνίας των πολιτών

Τα δύο σκέλη συμπληρώνονται από μια οριζόντια δράση που αφορά τη ανάλυση, διάδοση και χρήση των αποτελεσμάτων των έργων.

3.2 Είδη επιδοτήσεων

- Επιδοτήσεις Δράσεων: μπορούν να χορηγούνται για έργα (και στα δύο σκέλη), δηλαδή για δράσεις με περιορισμένη διάρκεια, κατά την οποία υλοποιούνται οι προτεινόμενες συγκεκριμένες δραστηριότητες.
- Επιδοτήσεις Λειτουργίας: διαφέρουν από τις επιδοτήσεις δράσεων, κατά το ότι παρέχουν χρηματοδοτική στήριξη για τις δαπάνες που απαιτούνται για την ορθή διεξαγωγή των συνήθων και μόνιμων δραστηριοτήτων ενός οργανισμού. Αυτό σημαίνει: δαπάνες προσωπικού, το κόστος των εσωτερικών συνεδριάσεων, δημοσιεύσεων, πληροφόρησης και διάδοσης, οι δαπάνες μετακίνησης που προκύπτουν από την υλοποίηση του προγράμματος εργασίας, πληρωμές μισθωμάτων, απόσβεση και άλλες δαπάνες που συνδέονται άμεσα με το πρόγραμμα εργασίας του οργανισμού. Για το έτος 2015 θα δοθούν επιδοτήσεις λειτουργίας σε οργανώσεις που επιλέχθηκαν το 2014 και θα κληθούν να υποβάλλουν το σχετικό ετήσιο πρόγραμμα δράσεών τους.

3.3 Αιτούντες

Οι αιτούντες και οι εταίροι πρέπει να είναι είτε δημόσιοι φορείς ή μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί με νομική προσωπικότητα (ανατρέξτε στο συγκεκριμένο κριτήριο επιλεξιμότητας κάθε σκέλους/μέτρου). Οι αιτούντες και οι εταίροι πρέπει να είναι εγκατεστημένοι σε μία από τις χώρες που

συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Τουλάχιστον ένα κράτος μέλος της ΕΕ πρέπει να συμμετέχει. Το πρόγραμμα είναι ανοικτό στα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία. Επίσης, το πρόγραμμα είναι δυνητικά ανοικτό στις ακόλουθες κατηγορίες χωρών, με την προϋπόθεση ότι έχουν υπογράψει μνημόνιο συμφωνίας με την Επιτροπή:

α) προσχωρούσες χώρες, υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψήφιες χώρες, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των εν λόγω χωρών στα προγράμματα της Ένωσης που έχουν θεσπιστεί στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια, τις αποφάσεις των Συμβουλίων Σύνδεσης ή παρόμοιες συμφωνίες

β) χώρες ΕΖΕΣ που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία για τον ΕΟΧ, σύμφωνα με τις διατάξεις της εν λόγω συμφωνίας.

γ) Οι χώρες της Αλβανίας, της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, το Μαυροβούνιο και η Σερβία έχουν υπογράψει συμφωνία για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.

3.4 Κριτήρια επιλογής

Οι επιλέξιμες προτάσεις έργων υποβάλλονται σε εις βάθος αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής και επιχειρησιακής ικανότητας των οργανισμών που υποβάλλουν αίτηση.

Χρηματοοικονομική ικανότητα σημαίνει ότι ο αιτών διαθέτει σταθερές και επαρκείς πηγές χρηματοδότησης για να διατηρήσει τη δραστηριότητά του σε όλη τη διάρκεια του έργου. Ο αιτών πρέπει να υποβάλει «υπεύθυνη δήλωση» που πιστοποιεί τη χρηματοοικονομική του ικανότητα. Επιπλέον, σε περίπτωση αιτήματος επιδότησης που υπερβαίνει το ποσό των 60.000 ευρώ, η χρηματοοικονομική ικανότητα θα αξιολογηθεί με βάση το έντυπο χρηματοοικονομικής ικανότητας που συνοδεύεται από τις επίσημες δημοσιονομικές καταστάσεις (συμπεριλαμβανομένου του ισολογισμού, των λογαριασμών κερδών και ζημιών και των παραρτημάτων) της τελευταίας λογιστικής χρήσης για την οποία έχουν κλείσει οι λογαριασμοί.

Επιχειρησιακή ικανότητα σημαίνει ότι ο αιτών πρέπει να δείξει τις απαραίτητες ικανότητες και κίνητρα για την εκτέλεση του προτεινόμενου έργου. Η επιχειρησιακή ικανότητα θα αξιολογηθεί με βάση την εμπειρία των αιτούντων στη διαχείριση των έργων στον εν λόγω τομέα. Ο αιτών πρέπει να υποβάλει «υπεύθυνη δήλωση» και, για αίτημα επιδότησης άνω των 60.000 ευρώ, η υπηρεσία μπορεί να απαιτήσει πρόσθετα δικαιολογητικά έγγραφα. Αυτές οι πληροφορίες αναφέρονται σε συγκεκριμένο τμήμα του εντύπου της αίτησης που έχει δημιουργηθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό.

3.5 Κριτήρια αξιολόγησης

- *Συνάφεια με τους στόχους του προγράμματος και του σκέλους του προγράμματος (30%):*
 - Καταλληλότητα του στόχου του υποβληθέντος έργου σε σχέση με τους στόχους του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες», του σκέλους και του μέτρου.
 - Οι προτεινόμενες δραστηριότητες και τα αναμενόμενα αποτελέσματα θα πρέπει να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος, του σκέλους και του μέτρου.
 - Η θεματική εστίαση πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τους στόχους του προγράμματος, του σκέλους και του μέτρου και, κατά προτίμηση, να λαμβάνει υπόψη τις ετήσιες προτεραιότητες.

- *Ποιότητα του σχεδίου δραστηριοτήτων του έργου (35%):*
 - Οι δραστηριότητες πρέπει να είναι κατάλληλες για την επίτευξη των αναγκών και των στόχων του έργου.
 - Συνέπεια: αντιστοιχία μεταξύ των διαφόρων στόχων των προτεινόμενων δραστηριοτήτων και προσαρμογή των προτεινόμενων εισροών και πόρων στους στόχους.
 - Αποτελεσματικότητα: τα αποτελέσματα θα πρέπει να επιτευχθούν με λογικό κόστος. Τα έργα πρέπει να παρουσιάζουν σαφώς διαμορφωμένη την ευρωπαϊκή διάσταση.
 - Δίνεται προτεραιότητα σε έργα που συγκεντρώνουν διάφορους τύπους οργανισμών (αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ερευνητικά ιδρύματα κ.λπ.) ή αναπτύσσουν διάφορους τύπους δραστηριοτήτων (έρευνα, άτυπη εκπαίδευση, δημόσιες συζητήσεις, εκθέσεις κ.λπ.) ή στα οποία συμμετέχουν πολίτες που προέρχονται από διάφορες ομάδες-στόχους. Δίνεται προτεραιότητα σε έργα που χρησιμοποιούν νέες μεθόδους εργασίας ή που προτείνουν καινοτόμους δραστηριότητες ή με λιγότερες ευκαιρίες.

- *Διάδοση (15%):*
 - Κάθε έργο που υποστηρίζεται από το πρόγραμμα πρέπει να καταβάλλει τις αναγκαίες προσπάθειες για να εξασφαλίσει την εκμετάλλευση και τη διάδοση των αποτελεσμάτων του.
 - Το προτεινόμενο έργο θα πρέπει να δημιουργεί πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα σε κοινό ευρύτερο από εκείνο που συμμετέχει άμεσα στις δραστηριότητες.
 - Πρέπει να καταρτιστεί ένα ρεαλιστικό και πρακτικό σχέδιο διάδοσης προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική μεταφορά και ανταλλαγή των αποτελεσμάτων που προβλέπονται από το έργο.

- *Αντίκτυπος και συμμετοχή των πολιτών (20%):*
 - Ο αριθμός των οργανισμών, των συμμετεχόντων και των χωρών που συμμετέχουν πρέπει να είναι αρκετά μεγάλος

ώστε να εξασφαλιστεί η πραγματική ευρωπαϊκή εμβέλεια του προτεινόμενου έργου.

- Αντίκτυπος: Θα προτιμηθούν επιδοτήσεις για έργα με μεγάλο αντίκτυπο ανεξαρτήτως μεγέθους, ιδίως έργα που συνδέονται άμεσα με τις πολιτικές της Ένωσης και αποσκοπούν στη συμμετοχή στη διαμόρφωση της ατζέντας πολιτικής της Ένωσης.
- Βιωσιμότητα: Τα προτεινόμενα έργα/δραστηριότητες πρέπει να αποσκοπούν στην επίτευξη μεσοπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων.
- Οι προτεινόμενες δραστηριότητες πρέπει να δίνουν στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα να συμβάλλουν ενεργά στο έργο και στο ζήτημα που προκύπτει.
- Θα πρέπει να επιδιωχθεί ισορροπία μεταξύ των πολιτών που δραστηριοποιούνται ήδη εντός οργανισμών/ιδρυμάτων και των πολιτών που δεν συμμετέχουν ακόμη.
- Θα δοθεί προτεραιότητα σε έργα στα οποία συμμετέχουν πολίτες από υποεκπροσωπούμενες ομάδες ή με λιγότερες ευκαιρίες.

3.6 Προϋπολογισμός

Το πρόγραμμα έχει συνολικό προϋπολογισμό **185.468.000€** για την επταετία (2014-2020) και χρηματοδοτείται από τη γραμμή 16 02 01 του προϋπολογισμού της Ένωσης. Ο ετήσιος προϋπολογισμός υπόκειται στην απόφαση των αρμόδιων για τον προϋπολογισμό αρχών.

Για το **2017** έχουν προϋπολογισθεί συνολικά **23.133.132€**, ενώ ανά Σκέλος/μέτρο προβλέπονται τα εξής:

Σκέλος 1: Ευρωπαϊκή Μνήμη και Ευρωπαϊκή Ιδιότητα του Πολίτη

- Έργα Μνήμης: **4.691.441€**

Σκέλος 2: Συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά

- Συναντήσεις Αδελφοποιημένων Πόλεων: **4,323,291€**
- Δίκτυα Πόλεων: **4,233,844€**
- Έργα της Κοινωνίας Πολιτών: **3,254,440€**

4. Σκέλος 1 - Ευρωπαϊκή μνήμη

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζεται σε θεμελιώδεις αξίες όπως η ελευθερία, η δημοκρατία και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Προκειμένου να εκτιμηθεί πλήρως η σημασία τους, είναι αναγκαίο να διατηρηθεί ζωντανή η μνήμη του παρελθόντος ως μέσο υπέρβασης του παρελθόντος και οικοδόμησης του μέλλοντος. Στο πλαίσιο του σκέλους αυτού μπορούν να υποστηριχθούν οι ακόλουθοι τύποι έργων:

Το σκέλος αυτό θα υποστηρίξει δραστηριότητες οι οποίες απευθύνουν κάλεσμα για προβληματισμό σχετικά με την ευρωπαϊκή πολιτιστική πολυμορφία και σχετικά με τις κοινές αξίες υπό την ευρύτερη δυνατή έννοια. Σε αυτό το πλαίσιο, στοχεύει να χρηματοδοτήσει έργα που εξετάζουν τα αίτια των απολυταρχικών καθεστώτων στη σύγχρονη ιστορία της Ευρώπης (ειδικά αλλά όχι αποκλειστικά το ναζισμό που οδήγησε στο ολοκαύτωμα, τον φασισμό, τον σταλινισμό και τα ολοκληρωτικά κομμουνιστικά καθεστώτα) και να τιμήσει τη μνήμη των θυμάτων των εγκλημάτων τους. Το σκέλος συμπεριλαμβάνει επίσης δραστηριότητες που αφορούν άλλες καθοριστικές στιγμές και σημεία αναφοράς της πρόσφατης ευρωπαϊκής ιστορίας. Συγκεκριμένα, θα δώσει προτεραιότητα σε δράσεις που ενθαρρύνουν την ανεκτικότητα, την αμοιβαία κατανόηση, τον διαπολιτισμικό διάλογο και τη συμφιλίωση ως μέσο υπέρβασης του παρελθόντος και οικοδόμησης του μέλλοντος, ιδίως με σκοπό την προσέγγιση της νεότερης γενιάς.

Τα έργα του σκέλους αυτού αναμένεται να περιλαμβάνουν διαφορετικούς τύπους οργανισμών (αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ερευνητικά ιδρύματα κ.λπ.) ή να αναπτύσσουν διάφορες μορφές δραστηριοτήτων (έρευνα, άτυπη εκπαίδευση, δημόσιες συζητήσεις, εκθέσεις κ.λπ.) ή να εντάσσουν πολίτες που προέρχονται από διάφορες ομάδες-στόχους. Επιπλέον, τα έργα θα πρέπει να υλοποιηθούν σε **διακρατικό επίπεδο** (δημιουργία και λειτουργία διακρατικών εταιρικών σχέσεων και δικτύων) ή με σαφή ευρωπαϊκή διάσταση.

Οι **Αιτούντες** πρέπει να είναι:

- Δημόσιες αρχές τοπικής/περιφερειακής αυτοδιοίκησης
- Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, συμπεριλαμβανομένων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, ενώσεων επιζησάντων,
- Πολιτιστικοί, εκπαιδευτικοί και ερευνητικοί οργανισμοί,
- Οργανισμοί νεολαίας και
- Ενώσεις αδελφοποιημένων πόλεων.

Ένα έργο πρέπει να περιλαμβάνει οργανισμούς από τουλάχιστον ένα (1) κράτος μέλος. Προτιμώνται τα **διακρατικά έργα**.

Η μέγιστη διάρκεια του έργου είναι **18 μήνες**, ενώ η μέγιστη επιδότηση που μπορεί να δοθεί ανά σχέδιο είναι **100.000 ευρώ**.

Η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των αιτήσεων είναι η **1η Μαρτίου 2017** για δράσεις που σχεδιάζονται να αρχίσουν το χρονικό διάστημα από **1^η Αυγούστου 2017** έως και **31^η Ιανουαρίου 2018**.

Η **επιδότηση υπολογίζεται** βάσει ενός συστήματος χρηματοδότησης κατ' αποκοπήν ποσών σταθερών ανά «τμήματα». Τα κατ' αποκοπήν ποσά καλύπτουν όλες τις επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων, δηλαδή:

- δαπάνες προσωπικού, οι οποίες συνδέονται άμεσα με τη δράση,

- δαπάνες μετακίνησης και διαμονής των συμμετεχόντων στις εκδηλώσεις,
- ενοικίαση αίθουσας/διερμηνείας/μετάφρασης που είναι αναγκαίες για τη διεξαγωγή των εκδηλώσεων,
- δαπάνες επικοινωνίας/διάδοσης συνδεδεμένες με τις εκδηλώσεις,
- δαπάνες συντονισμού που δημιουργούνται από τη συμμετοχή πολλών οργανισμών,
- δαπάνες έρευνας και εργαλεία πληροφορικής απαραίτητα για τις προπαρασκευαστικές δραστηριότητες.

Το κατ' αποκοπήν ποσό βασίζεται σε τρεις παραμέτρους που αποτελούν τα ουσιώδη στοιχεία όλων των δράσεων που αφορούν την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά: στον αριθμό των συμμετεχόντων, στον αριθμό των χωρών που συμμετέχουν και στον αριθμό των εκδηλώσεων που έχουν αναπτυχθεί, χωρίς άμεσο αντίκτυπο στη μορφή των δραστηριοτήτων. Σε πρώτο στάδιο, το κατ' αποκοπήν ποσό καθορίζεται με διασταύρωση του αριθμού των συμμετεχόντων και του αριθμού των χωρών και στη συνέχεια, στην περίπτωση πολλών εκδηλώσεων/δραστηριοτήτων, αθροίζονται τα κατ' αποκοπήν ποσά που αντιστοιχούν σε κάθε εκδήλωση/δραστηριότητα.

Για τα έργα αυτού του σκέλους μπορεί να αποβεί χρήσιμο να προβλεφθούν **προπαρασκευαστικές δραστηριότητες** σχετικές με την έρευνα ή με τα κοινωνικά δίκτυα. Προς τον σκοπό αυτόν, το σύστημα προβλέπει ότι τα κατ' αποκοπήν ποσά περιορίζονται βάσει του αριθμού συμμετεχόντων στις δραστηριότητες αυτές. Ως τέτοια ποσά νοούνται όλες οι συνδεδεμένες προπαρασκευαστικές δραστηριότητες. Με άλλα λόγια, το κατ' αποκοπήν ποσό συνδέεται με τον συνολικό αριθμό συμμετεχόντων και όχι με τον αριθμό των προπαρασκευαστικών δραστηριοτήτων που εκτελούνται. Μπορεί να εκχωρηθεί ανά έργο μόνο ένα κατ' αποκοπήν ποσό αυτής της κατηγορίας.

Μετά την έγκριση ενός έργου, ο Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (EACEA) αποστέλλει στο δικαιούχο απόφαση επιδότησης ή συμφωνία επιδότησης σε ευρώ, η οποία καθορίζει τους όρους και το ύψος της χρηματοδότησης. Βάσει της εκτίμησης της χρηματοοικονομικής ικανότητας του δικαιούχου, μπορεί να μεταφερθεί προς τον δικαιούχο μια **πληρωμή προχρηματοδότησης**. Η προχρηματοδότηση αποσκοπεί στην παροχή ταμειακής ροής στον δικαιούχο. Ο EACEA μπορεί να ζητήσει από έναν δικαιούχο που λαμβάνει επιδότηση η οποία υπερβαίνει τα 60.000 ευρώ να παράσχει εγγύηση προχρηματοδότησης εκ των προτέρων, έως το ποσό της προχρηματοδότησης, ώστε να περιοριστούν οι χρηματοδοτικοί κίνδυνοι που συνδέονται με την καταβολή προχρηματοδότησης. Στην περίπτωση αυτήν, η πληρωμή της προχρηματοδότησης εξαρτάται από τη λήψη της εγγύησης. Για έργα ευρωπαϊκής μνήμης και κοινωνίας των πολιτών, η προχρηματοδότηση ισχύει **μέχρι το 40% της επιδότησης για το 2017**.

5. Σκέλος 2 – Συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά

Το σκέλος αυτό θα υποστηρίξει δραστηριότητες που καλύπτουν τη συμμετοχή των πολιτών κατά την ευρύτερη δυνατή έννοια με ιδιαίτερη

εστίαση σε δραστηριότητες που συνδέονται άμεσα με τις πολιτικές της Ένωσης, με σκοπό να συμμετάσχουν έμπρακτα στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της Ένωσης σε τομείς που σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί σε όλα τα στάδια και με όλους τους θεσμικούς συνομιλητές και περιλαμβάνει ιδίως: δραστηριότητες καθορισμού ημερήσιας διάταξης, υποστήριξη στη διάρκεια της φάσης προετοιμασίας και στη διαπραγμάτευση προτάσεων πολιτικής, παροχή ανάδρασης σε σχετικές πρωτοβουλίες που υλοποιούνται. Αναμένεται επίσης ότι οι χρηματοδοτούμενες δραστηριότητες θα χρησιμοποιήσουν μεθόδους διάρθρωσης για να εξασφαλίσουν ότι τα αποτελέσματά τους θα έχουν διάρκεια. Το σκέλος αυτό καλύπτει επίσης έργα και πρωτοβουλίες που αναπτύσσουν ευκαιρίες για αμοιβαία κατανόηση, αλληλεγγύη διαπολιτισμικής μάθησης, κοινωνική δέσμευση και εθελοντισμό σε επίπεδο Ένωσης.

5.1 Μέτρο 1: Αδελφοποίηση πόλεων

Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην υποστήριξη έργων όπου θα συμμετέχει ευρύ φάσμα πολιτών από αδελφοποιημένες πόλεις σε θέματα που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους του προγράμματος. Δίνεται προτεραιότητα σε έργα που έχουν ως στόχο τις προτεραιότητες οι οποίες ορίζονται κάθε χρόνο για το εν λόγω μέτρο. Κινητοποιώντας τους πολίτες σε τοπικό και ενωσιακό επίπεδο ώστε να συζητούν για συγκεκριμένα ζητήματα από την ευρωπαϊκή πολιτική ατζέντα, το μέτρο αυτό θα επιδιώξει να προωθήσει τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της Ένωσης και να αναπτύξει ευκαιρίες για κοινωνική δέσμευση και εθελοντισμό σε επίπεδο Ένωσης. Η αδελφοποίηση πρέπει να νοηθεί υπό ευρεία έννοια, δηλ. ως αναφερόμενη στους δήμους που υπέγραψαν ή έχουν δεσμευτεί να υπογράψουν συμφωνίες αδελφοποίησης, καθώς και στους δήμους που έχουν άλλες μορφές εταιρικών σχέσεων για την ενίσχυση της συνεργασίας και των πολιτιστικών δεσμών τους.

Οι αιτούντες πρέπει να είναι:

- Πόλεις/δήμοι
- Επιτροπές αδελφοποίησης
- Άλλοι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί που εκπροσωπούν τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης.

Κάθε πρόταση πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- δήμους από **δύο (2) τουλάχιστον** συμμετέχουσες χώρες, μία εκ των οποίων να είναι κράτος μέλος της ΕΕ.
- τη συμμετοχή τουλάχιστον **εικοσιπέντε (25)** προσκεκλημένων συμμετεχόντων. «Προσκεκλημένοι συμμετέχοντες» είναι οι αλλοδαποί συμμετέχοντες που αποστέλλονται από τους δήμους εταίρους.

Η μέγιστη διάρκεια της συνάντησης είναι **21 ημέρες**, ενώ η μέγιστη επιδότηση που μπορεί να δοθεί ανά σχέδιο είναι **25.000 ευρώ**.

Η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των αιτήσεων είναι η **1η Μαρτίου 2017** για δράσεις που σχεδιάζονται να αρχίσουν το χρονικό διάστημα από **1^η Ιουλίου 2017** έως και **31^η Μαρτίου 2018**.

Η επιδότηση υπολογίζεται βάσει ενός συστήματος χρηματοδότησης κατ' αποκοπήν ποσών σταθερών ανά «τμήματα». Οι ίδιες παράμετροι ισχύουν για όλες τις συμμετέχουσες χώρες. Τα κατ' αποκοπήν ποσά καλύπτουν όλες τις επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων, δηλαδή:

- δαπάνες προσωπικού, οι οποίες συνδέονται άμεσα με τη δράση,
- δαπάνες μετακίνησης και διαμονής των συμμετεχόντων στις εκδηλώσεις,
- ενοικίαση αίθουσας/διερμηνείας/μετάφρασης που είναι αναγκαίες για τη διεξαγωγή των εκδηλώσεων,
- δαπάνες επικοινωνίας/διάδοσης συνδεδεμένες με τις εκδηλώσεις,
- δαπάνες συντονισμού που δημιουργούνται από τη συμμετοχή πολλών οργανισμών,

Για τις αδελφοποιήσεις πόλεων, το κατ' αποκοπήν ποσό βασίζεται αποκλειστικά και μόνο στον αριθμό των προσκεκλημένων συμμετεχόντων, δηλαδή των διεθνών συμμετεχόντων που προέρχονται από εταίρους από χώρες επιλέξιμες για το πρόγραμμα διαφορετικές από τη χώρα υποδοχής της αδελφοποίησης. Σε πρώτο στάδιο, το κατ' αποκοπήν ποσό καθορίζεται με διασταύρωση του αριθμού των συμμετεχόντων και του αριθμού των χωρών και στη συνέχεια, στην περίπτωση πολλών εκδηλώσεων/δραστηριοτήτων, αθροίζονται τα κατ' αποκοπήν ποσά που αντιστοιχούν σε κάθε εκδήλωση/δραστηριότητα.

5.2 Μέτρο 2: Δίκτυα πόλεων

Δήμοι και ενώσεις που συνεργάζονται σε ένα κοινό θέμα με μακροπρόθεσμη προοπτική μπορεί να επιθυμούν να αναπτύξουν δίκτυα πόλεων για να κάνουν τη συνεργασία τους περισσότερο βιώσιμη. Η δικτύωση μεταξύ δήμων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος φαίνεται να είναι ένα σημαντικό μέσο για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής καλών πρακτικών. Η αδελφοποίηση είναι ένας ισχυρός δεσμός για τους δήμους. Ως εκ τούτου, το δυναμικό των δικτύων που δημιουργούνται από μια σειρά δεσμών αδελφοποίησης πόλεων θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη θεματικής και μακροχρόνιας συνεργασίας των πόλεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει την ανάπτυξη τέτοιων δικτύων, τα οποία είναι σημαντικά για την εξασφάλιση διαρθρωμένης, έντονης και πολύπλευρης συνεργασίας, συμβάλλοντας έτσι στη μεγιστοποίηση του αντικτύπου του προγράμματος.

Τα δίκτυα πόλεων αναμένεται:

- να ενσωματώνουν ένα φάσμα δραστηριοτήτων γύρω από τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος που θα εξεταστούν στο πλαίσιο των στόχων ή των ετήσιων προτεραιοτήτων του προγράμματος'

- να έχουν καθορισμένες ομάδες-στόχους για τις οποίες τα επιλεγμένα θέματα είναι ιδιαίτερα σημαντικά και να συμμετέχουν δραστήρια σε αυτά μέλη της κοινότητας στον θεματικό τομέα (δηλ. ειδικοί, τοπικές ενώσεις, πολίτες και ομάδες πολιτών που ενδιαφέρονται άμεσα για το θέμα κ.λ.π.)
- να λειτουργούν ως βάση για μελλοντικές πρωτοβουλίες και δράσεις μεταξύ των πόλεων που συμμετέχουν, όσον αφορά τα θέματα που εξετάζονται ή ενδεχομένως άλλα θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Για να είναι επιλέξιμοι, οι αιτούντες πρέπει να εδρεύουν σε μία από τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και να είναι:

- Πόλεις/δήμοι ή οι επιτροπές αδελφοποίησης ή τα δίκτυά τους.
- Άλλα επίπεδα αρχών τοπικής/περιφερειακής αυτοδιοίκησης.
- Ομοσπονδίες/ενώσεις αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί που εκπροσωπούν τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης

Εκτός από τη φύση των αιτούντων, οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να είναι εταίροι σε αυτά τα έργα.

Ένα σχέδιο πρέπει να προβλέπει τα εξής:

- τη συμμετοχή δήμων από **τέσσερις (4)** τουλάχιστον συμμετέχουσες χώρες, μία εκ των οποίων να είναι κράτος μέλος της ΕΕ
- να περιλαμβάνει τουλάχιστον 30% προσκεκλημένους συμμετέχοντες. Οι «προσκεκλημένοι συμμετέχοντες» είναι διεθνείς συμμετέχοντες απεσταλμένοι των επιλέξιμων εταίρων
- το 30% των συμμετεχόντων κάθε εκδήλωσης να προέρχεται από επιλέξιμες χώρες εκτός της χώρας υποδοχής.
- 4 εκδηλώσεις σε οποιαδήποτε από τις επιλέξιμες χώρες.

Η μέγιστη διάρκεια ενός σχεδίου είναι **24 μήνες**, ενώ το μέγιστο επιλέξιμο ποσό για επιδότηση σχεδίου στο πλαίσιο αυτού του μέτρου είναι **150.000** ευρώ.

Η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των αιτήσεων είναι η **1^η Μαρτίου 2017** για δράσεις που σχεδιάζονται να αρχίσουν το χρονικό διάστημα από **1^η Ιουλίου 2017** έως και **31^η Δεκεμβρίου 2017**.

Η **επιδότηση υπολογίζεται** βάσει ενός συστήματος χρηματοδότησης κατ' αποκοπήν ποσών σταθερών ανά «τμήματα». Τα κατ' αποκοπήν ποσά καλύπτουν όλες τις επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων, δηλαδή:

- δαπάνες προσωπικού, οι οποίες συνδέονται άμεσα με τη δράση,
- δαπάνες μετακίνησης και διαμονής των συμμετεχόντων στις εκδηλώσεις,
- ενοίκιαση αίθουσας/διερμηνείας/μετάφρασης που είναι αναγκαίες για τη διεξαγωγή των εκδηλώσεων,
- δαπάνες επικοινωνίας/διάδοσης συνδεδεμένες με τις εκδηλώσεις,

- δαπάνες συντονισμού που δημιουργούνται από τη συμμετοχή πολλών οργανισμών.

Το κατ' αποκοπήν ποσό βασίζεται σε τρεις παραμέτρους που αποτελούν τα ουσιώδη στοιχεία όλων των δράσεων που αφορούν την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά: στον αριθμό των συμμετεχόντων, στον αριθμό των χωρών που συμμετέχουν και στον αριθμό των εκδηλώσεων που έχουν αναπτυχθεί, χωρίς άμεσο αντίκτυπο στη μορφή των δραστηριοτήτων. Σε πρώτο στάδιο, το κατ' αποκοπήν ποσό καθορίζεται με διασταύρωση του αριθμού των συμμετεχόντων και του αριθμού των χωρών και στη συνέχεια, στην περίπτωση πολλών εκδηλώσεων/δραστηριοτήτων, αθροίζονται τα κατ' αποκοπήν ποσά που αντιστοιχούν σε κάθε εκδήλωση/δραστηριότητα.

Να σημειωθεί επίσης ότι σε αυτό το μέτρο εφαρμόζεται **προχρηματοδότηση, η οποία για το 2017 ορίζεται στο 40%** της συνολικής επιδότησης. Η προχρηματοδότηση αποσκοπεί στην παροχή ταμειακής ροής στον δικαιούχο. Ο Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (EACEA) μπορεί να ζητήσει από έναν δικαιούχο που λαμβάνει επιδότηση η οποία υπερβαίνει τα 60.000 ευρώ να παράσχει εγγύηση προχρηματοδότησης εκ των προτέρων, έως το ποσό της προχρηματοδότησης, ώστε να περιοριστούν οι χρηματοδοτικοί κίνδυνοι που συνδέονται με την καταβολή προχρηματοδότησης. Στην περίπτωση αυτήν, η πληρωμή της προχρηματοδότησης εξαρτάται από τη λήψη της εγγύησης. Μια πληρωμή προχρηματοδότησης θα γίνεται **εντός 30 ημερών** μετά τη γνωστοποίηση της απόφασης επιδότησης.

Η επιδότηση του υπολοίπου ποσού θα καταβληθεί στον δικαιούχο μετά την υποβολή και την έγκριση από τον EACEA του αιτήματος πληρωμής που περιλαμβάνεται στο έντυπο τελικής έκθεσης. Η τελική έκθεση με τα επίσημα έντυπα τελικής έκθεσης πρέπει να υποβληθεί εντός δύο μηνών μετά την ημερομηνία λήξης της περιόδου επιλεξιμότητας και πρέπει να περιλαμβάνει μια περιγραφή των αποτελεσμάτων του έργου σε σύγκριση με τους αρχικούς στόχους. Προκειμένου να λάβει την τελική πληρωμή (το υπόλοιπο), ο δικαιούχος πρέπει να αποστείλει την τελική έκθεση και τις αιτιολογίες/υποχρεωτικά παραρτήματα που ορίζονται σε κάθε μέτρο, όπως υποδεικνύεται στον ακόλουθο δικτυακό τόπο: http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.php.

5.3 Μέτρο 3: Έργα της Κοινωνίας Πολιτών

Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην υποστήριξη έργων που προωθούνται από διακρατικές εταιρικές σχέσεις και δίκτυα στα οποία συμμετέχουν απευθείας οι πολίτες. Τα εν λόγω έργα συγκεντρώνουν πολίτες από διάφορους ορίζοντες, σε δραστηριότητες άμεσα συνδεδεμένες με τις πολιτικές της Ένωσης, με στόχο να τους δώσουν μια ευκαιρία να συμμετάσχουν έμπρακτα στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της Ένωσης σε τομείς που σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος. Υπενθυμίζεται ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί σε όλα τα στάδια και με όλους τους θεσμικούς συνομιλητές και περιλαμβάνει ιδίως: δραστηριότητες καθορισμού ημερήσιας διάταξης, υποστήριξη στη

διάρκεια της φάσης προετοιμασίας και στη διαπραγμάτευση προτάσεων πολιτικής, παροχή ανάδρασης σε σχετικές πρωτοβουλίες που υλοποιούνται. Για τον σκοπό αυτόν, τα εν λόγω έργα θα καλέσουν τους πολίτες να ενεργήσουν μαζί ή να συζητήσουν για τα θέματα ετήσιας προτεραιότητας του προγράμματος σε τοπικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το έργο θα πρέπει να συνίσταται στην τόνωση και την οργάνωση προβληματισμού, συζητήσεων ή άλλων δραστηριοτήτων που αφορούν τα θέματα ετήσιας προτεραιότητας του προγράμματος και να προτείνει συγκεκριμένες λύσεις που μπορούν να βρεθούν μέσω συνεργασίας ή συντονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να εξασφαλίσει απτή σύνδεση με τη διαδικασία χάραξης πολιτικής που αναφέρεται παραπάνω. Στην υλοποίηση των έργων πρέπει να συμμετέχει δραστήρια ένας μεγάλος αριθμός πολιτών και ο στόχος των έργων πρέπει να είναι να θέσουν τη βάση ή να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη μακροχρόνιας δικτύωσης πολλών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτόν.

Το μέτρο αυτό υποστηρίζει έργα που υλοποιούνται από διακρατικές εταιρικές σχέσεις οι οποίες προωθούν ευκαιρίες για αλληλεγγύη, κοινωνική δέσμευση και εθελοντισμό σε επίπεδο Ένωσης.

Ένα έργο της κοινωνίας των πολιτών πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο από τις ακόλουθες τρεις κατηγορίες δραστηριοτήτων:

- ✓ Προώθηση κοινωνικής δέσμευσης και αλληλεγγύης: δραστηριότητες που μπορούν να προωθήσουν το διάλογο/τις εκστρατείες/τις δράσεις στα θέματα κοινού ενδιαφέροντος στο ευρύτερο πλαίσιο των δικαιωμάτων και ευθυνών των πολιτών της Ένωσης και να δημιουργήσουν τη σύνδεση της ευρωπαϊκής πολιτικής ατζέντας και της διαδικασίας χάραξης πολιτικής.
- ✓ Συλλογή απόψεων: δραστηριότητες με στόχο τη συλλογή των μεμονωμένων απόψεων των πολιτών για ένα συγκεκριμένο θέμα που ορίζεται κάθε χρόνο, προωθώντας την προσέγγιση από τη βάση [περιλαμβανομένης της χρήσης κοινωνικών δικτύων, διαδικτυακών σεμιναρίων (webinars) κ.λπ.] και την παιδεία για τα μέσα.
- ✓ Εθελοντισμός: δραστηριότητες που προάγουν την αλληλεγγύη των πολιτών της Ένωσης και γενικότερα

Για να είναι επιλέξιμοι, οι αιτούντες πρέπει να εδρεύουν σε μία από τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και να είναι:

- Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί,
- Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών,
- Εκπαιδευτικά ιδρύματα,
- Πολιτιστικά ιδρύματα
- Ερευνητικά ιδρύματα

Εκτός από τη φύση των αιτούντων, εταίροι στα έργα δύνανται να είναι:

- Δήμοι
- Περιφέρειες

- Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί,
- Επιτροπές Αδελφοποίησης Πόλεων και Δικτύων
- Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών,
- Εκπαιδευτικά ιδρύματα,
- Πολιτιστικά ιδρύματα
- Ερευνητικά ιδρύματα

Ένα έργο πρέπει να περιλαμβάνει οργανισμούς από **τουλάχιστον 3** επιλέξιμες χώρες, εκ των οποίων η μία τουλάχιστον να είναι κράτος μέλος της ΕΕ.

Η μέγιστη διάρκεια ενός σχεδίου είναι **18 μήνες**, ενώ το μέγιστο επιλέξιμο ποσό για επιδότηση σχεδίου στο πλαίσιο αυτού του μέτρου είναι **150.000** ευρώ.

Η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των αιτήσεων είναι η **1^η Μαρτίου 2017** για δράσεις που σχεδιάζονται να αρχίσουν το χρονικό διάστημα από **1^η Αυγούστου 2017** έως και **31^η Ιανουαρίου 2018**.

Η **επιδότηση υπολογίζεται** βάσει ενός συστήματος χρηματοδότησης κατ' αποκοπήν ποσών σταθερών ανά «τμήματα». Τα κατ' αποκοπήν ποσά καλύπτουν όλες τις επιλέξιμες δαπάνες των δράσεων, δηλαδή:

- δαπάνες προσωπικού, οι οποίες συνδέονται άμεσα με τη δράση,
- δαπάνες μετακίνησης και διαμονής των συμμετεχόντων στις εκδηλώσεις,
- ενοικίαση αίθουσας/διερμηνείας/μετάφρασης που είναι αναγκαίες για τη διεξαγωγή των εκδηλώσεων,
- δαπάνες επικοινωνίας/διάδοσης συνδεδεμένες με τις εκδηλώσεις,
- δαπάνες συντονισμού που δημιουργούνται από τη συμμετοχή πολλών οργανισμών.

Το κατ' αποκοπήν ποσό βασίζεται σε τρεις παραμέτρους που αποτελούν τα ουσιώδη στοιχεία όλων των δράσεων που αφορούν την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά: στον αριθμό των συμμετεχόντων, στον αριθμό των χωρών που συμμετέχουν και στον αριθμό των εκδηλώσεων που έχουν αναπτυχθεί, χωρίς άμεσο αντίκτυπο στη μορφή των δραστηριοτήτων. Σε πρώτο στάδιο, το κατ' αποκοπήν ποσό καθορίζεται με διασταύρωση του αριθμού των συμμετεχόντων και του αριθμού των χωρών και στη συνέχεια, στην περίπτωση πολλών εκδηλώσεων/δραστηριοτήτων, αθροίζονται τα κατ' αποκοπήν ποσά που αντιστοιχούν σε κάθε εκδήλωση/δραστηριότητα.

Να σημειωθεί επίσης ότι σε αυτό το μέτρο εφαρμόζεται **προχρηματοδότηση, η οποία για το 2017 ορίζεται στο 40%** της συνολικής επιδότησης. Η προχρηματοδότηση αποσκοπεί στην παροχή ταμειακής ροής στον δικαιούχο. Ο Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (ΕΑΚΕΑ) μπορεί να ζητήσει από έναν δικαιούχο που λαμβάνει επιδότηση η οποία υπερβαίνει τα 60.000 ευρώ να παράσχει εγγύηση προχρηματοδότησης εκ των προτέρων, έως το ποσό της προχρηματοδότησης, ώστε να περιοριστούν οι χρηματοδοτικοί κίνδυνοι που

συνδέονται με την καταβολή προχρηματοδότησης. Στην περίπτωση αυτήν, η πληρωμή της προχρηματοδότησης εξαρτάται από τη λήψη της εγγύησης. Μια πληρωμή προχρηματοδότησης θα γίνεται **εντός 30 ημερών** μετά τη γνωστοποίηση της απόφασης επιδότησης.

Η επιδότηση του υπολοίπου ποσού θα καταβληθεί στον δικαιούχο μετά την υποβολή και την έγκριση από τον EACEA του αιτήματος πληρωμής που περιλαμβάνεται στο έντυπο τελικής έκθεσης. Η τελική έκθεση με τα επίσημα έντυπα τελικής έκθεσης πρέπει να υποβληθεί εντός δύο μηνών μετά την ημερομηνία λήξης της περιόδου επιλεξιμότητας και πρέπει να περιλαμβάνει μια περιγραφή των αποτελεσμάτων του έργου σε σύγκριση με τους αρχικούς στόχους. Προκειμένου να λάβει την τελική πληρωμή (το υπόλοιπο), ο δικαιούχος πρέπει να αποστείλει την τελική έκθεση και τις αιτιολογίες/υποχρεωτικά παραρτήματα που ορίζονται σε κάθε μέτρο, όπως υποδεικνύεται στον ακόλουθο δικτυακό τόπο: http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.php.

6. Διαδικασία Υποβολής των Αιτήσεων

Για όλα τα σκέλη/μέτρα, έχει δημιουργηθεί ένα ηλεκτρονικό σύστημα αιτήσεων. Οι προτάσεις έργου πρέπει να υποβληθούν χρησιμοποιώντας το ηλεκτρονικό έντυπο αίτησης επιδότησης (ηλεκτρονικό έντυπο). Οι αιτήσεις που υποβάλλονται σε χαρτί μέσω συμβατικού ταχυδρομείου, φαξ ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ΔΕΝ θα γίνονται δεκτές για περαιτέρω αξιολόγηση.

Βήμα 1: Καταχώριση οργανισμών

Προκειμένου να υποβάλουν αίτηση, οι αιτούντες και όλοι οι οργανισμοί που θα συμμετάσχουν στην αίτηση πρέπει να παράσχουν τον κωδικό αναγνώρισης συμμετέχοντος (ΚΑΣ) στο έντυπο της αίτησης. Ο ΚΑΣ λαμβάνεται καταχωρίζοντας τον οργανισμό στην ενιαία υπηρεσία καταχώρισης (URF), που φιλοξενείται στη δικτυακή πύλη συμμετεχόντων εθελοντισμού του Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού. Επιπλέον, οι αιτούντες (και μόνο οι αιτούντες) πρέπει να επισυνάψουν τα ακόλουθα έγγραφα:

- Έντυπο νομικής οντότητας (οι αιτούντες μπορούν να βρουν τα κατάλληλα έντυπα στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/budget/execution/legal_entities_en.htm),
- Δελτίο τραπεζικών στοιχείων δεόντως συμπληρωμένο και επικυρωμένο από την τράπεζα, κατά προτίμηση με αντίγραφο πρόσφατης κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (βλ. το αντίστοιχο δελτίο τραπεζικών στοιχείων για κάθε χώρα στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/budget/execution/ftiers_en.htm)

Η ενιαία υπηρεσία καταχώρισης επιτρέπει στους αιτούντες να αναφορτώνουν ή να επικαιροποιούν τις πληροφορίες σχετικά με το νομικό καθεστώς τους. Πληροφορίες για τον τρόπο καταχώρισης υπάρχουν στη δικτυακή πύλη, στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/education/participants/portal>.

Βήμα 2: Δημιουργία και συμπλήρωση του ηλεκτρονικού εντύπου της αίτησης

Αφού εκτελέσετε το Βήμα 1, μεταβείτε στην αρχική σελίδα του ηλεκτρονικού εντύπου της αίτησης του EACEA και δημιουργήστε το ηλεκτρονικό έντυπο της αίτησής σας κάνοντας κλικ στο κουμπί "Create new application eForm" (Δημιουργία νέου ηλεκτρονικού εντύπου αίτησης). Πρέπει να συμπληρώσετε όλα τα πεδία δεδομένων του ηλεκτρονικού εντύπου. Επιπλέον, πρέπει να συμπληρώσετε και να επισυνάψετε στο ηλεκτρονικό έντυπο το έγγραφο που θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της αίτησης για όλα τα σκέλη/μέτρα: την υπεύθυνη δήλωση.

Μια αίτηση που υποβάλλεται επιτυχώς ΠΡΕΠΕΙ να περιλαμβάνει τον αριθμό υποβολής της, που θα καταγραφεί αυτομάτως τη στιγμή της υποβολής της αίτησης. Παρακαλείστε ΝΑ ΜΗ ΣΤΕΙΛΕΤΕ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ του ηλεκτρονικού εντύπου και των επισυναπτόμενων εγγράφων ταχυδρομικώς στον EACEA. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία υποβολής, ανατρέξτε στο εγχειρίδιο χρήστη για τη δημιουργία, συμπλήρωση και υποβολή ηλεκτρονικού εντύπου αίτησης (Proposal Submission User: How to create, complete and submit an Application eForm) στον δικτυακό τόπο του EACEA. Συμπληρωματικά έγγραφα που πρέπει να αποσταλούν ΜΟΝΟ κατόπιν αιτήματος του EACEA.

Τα ακόλουθα έγγραφα ενδέχεται να ζητηθούν από τον EACEA:

- αντίγραφο επίσημου εγγράφου ΦΠΑ, εάν ο οργανισμός σας διαθέτει αριθμό ΦΠΑ,
- αντίγραφο του ψηφίσματος, του νόμου, του διατάγματος ή της απόφασης για τη σύσταση της εν λόγω οντότητας (ισχύει μόνο για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και επιτροπές αδελφοποίησης),
- Έντυπο χρηματοοικονομικής ικανότητας: ισχύει μόνο για μη δημόσιους φορείς και εφόσον η επιδότηση που ζητείται υπερβαίνει τα 60 000 ευρώ. Στην περίπτωση αυτήν, πρέπει να επισυναφθούν στο δεόντως συμπληρωμένο έντυπο χρηματοοικονομικής ικανότητας τα δημοσιονομικά δελτία (συμπεριλαμβανομένου του ισολογισμού, των λογαριασμών κερδών και ζημιών και των παραρτημάτων) της τελευταίας λογιστικής χρήσης για την οποία έχουν κλείσει οι λογαριασμοί.

Τα επίσημα έντυπα αυτών των εγγράφων διατίθενται επίσης στη διεύθυνση:
http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.php

Για τις αδελφοποιήσεις πόλεων και τα δίκτυα πόλεων αναγκαίο είναι η Απόδειξη ότι ο οργανισμός σας ενεργεί εκ μέρους ενός ή περισσότερων αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης (ισχύει μόνο για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και επιτροπές αδελφοποίησης).

7. Περισσότερες πληροφορίες

Ο Οδηγός υλοποίησης του προγράμματος στην ελληνική γλώσσα καθώς και περαιτέρω πληροφορίες για το πρόγραμμα εργασίας για το 2017 μπορείτε να αναζητήσετε στη σχετική ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών:

http://efc.ypes.gr/?page_id=30

αλλά και στην ιστοσελίδα του Προγράμματος:

http://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en

Τα ερωτήματά σας μπορείτε να τα απευθύνετε στην Υπηρεσία μας, στο **Εθνικό Σημείο Επαφής του προγράμματος** (υπόψιν κου Α. Καρβούνη, τηλ: 210 374 4710, fax: 210 37 44713, e-mails: a.karvounis@ypes.gr).

Περαιτέρω, σας υπενθυμίζουμε ότι για τη συμμετοχή σας στο ανωτέρω πρόγραμμα, όπως και σε όλα τα προγράμματα της ΕΕ, πρέπει να τηρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 219 παρ.3 του ν.3463/2006 (για τους δήμους) και τις όμοιες διατάξεις του άρθρου 203 παρ.1 του ν.3852/2010 (για τις περιφέρειες).

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για περαιτέρω πληροφορίες και τυχόν διευκρινίσεις.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΝΙΚΟΥ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1) Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδας στις Βρυξέλλες

(Υπόψιν κας Χαροκόπου)

2) Υπουργείο Εξωτερικών

Ε1 Δ/ση Μορφωτικών και Πολιτιστικών

Υποθέσεων

(υπόψη κ. Δ. Τζανάκη & Π. Λαμπίρη)

3) ΕΟΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ

Βύρωνος 29, Τ.Κ. 10558 Αθήνα

(E-mail: amfiktio@otenet.gr)

4) ΕΟΕΣ ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ

Σ. Πέτρουλα 3, ΤΚ 13341 Άνω Λιόσια

(E-mail: epolis@efxini.gr)

5) ΠΕΔ της Χώρας

6) Κ.Ε.Δ.Ε.

Ακαδημίας 65 και Γεναδίου 8, Τ.Κ 10678 Αθήνα

(E-mail: info@kedke.gr),

7) Ε.Ν.Π.Ε.

Μεσογείων 15, Τ.Κ 11526 Αθήνα
(E-mail: info@enpe.gr)

**8) Ελληνική Εταιρεία Τοπικής
Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ ΑΕ.),**

Μυλλέρου 73-77, Τ.Κ 104 36 ΑΘΗΝΑ
(E-mail: info@eetaa.gr)

9) Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα

Βασ.Σοφίας 2, Τ.Κ 10674 Αθήνα
Αναπληρωτή Επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
στην Ελλάδα, κ. Α. Περούλακη
(E-mail: Argyris.Peroulakis@ec.europa.eu)

10) Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα

Λεωφ. Αμαλίας 8, Τ.Κ 10557 Αθήνα
(E-mail: epathinai@europarl.europa.eu)
Προϊστάμενο και επικεφαλής του Γραφείου, κ. Λ. Αντωνακόπουλο
(E-mail: leonidas.antonakoroulos@europarl.europa.eu)

**11) Πανεπιστήμιο Πειραιώς-Βιβλιοθήκη, Επικεφαλής Κέντρων
Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης**

Καραολή και Δημητρίου 80, Τ.Κ. 18534 Πειραιάς

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο κ. Υπουργού (υπόψιν κας Μ. Σύρκου και κ. Θ. Αναστόπουλου)
2. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
3. Γραφείο κ. Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών και Διοικητικής Υποστήριξης
4. Δ/ση Μηχανοργάνωσης και Η.Ε.Σ. (με την παράκληση να αναρτηθεί στο site του Υπουργείου στις Τελευταίες Ενημερώσεις και στην ιστοσελίδα του Προγράμματος (http://efc.yypes.gr/?page_id=30) στη διαδρομή: Νέα-Τελευταίες Ενημερώσεις-Εγκύκλιοι)
5. Δ/ση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης
 - Τμήμα Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και Κρατικών Ενισχύσεων